

— Азъ съмъ човѣкъ Божи. Тръгналъ съмъ отъ градъ на градъ, отъ село на село за народно дѣло. Търся такива, като тебе, за да благославямъ дѣсницитъ имъ. Сега разбра ли?

— Не си ли грѣцкиятъ дяконъ отъ Враца?

*

Свѣтла вечеръ се бѣше спустнала надъ земята. Сребърнитѣ лъчи на луната се провираха между клонетѣ на гората и сякашъ разпиляваха по капналата шума сребърни пари.

На една полянка, край студень изворъ, бѣха насѣдали юнацитѣ, пленили пѣтника монахъ.

Весель огнь пламтѣше и освѣтяваше групата: нападателитѣ бѣха обградили своя пленникъ и унесено слушаха думитѣ му. Той бѣ седналъ на единъ камѣкъ. На колѣнетѣ си бѣ разтворилъ голѣма книга и четѣше. До него се бѣ свилъ воеводата като дете приседнало до скутитѣ на своя дѣдо, слушаше чуднитѣ слова и въ очитѣ му блестѣха сълзи.

— Истината гори като слънцето, — четѣше монахътъ, и гласътъ му звучеше силенъ и твърдъ. — Истината изгаря враговетѣ на народа ни. Защото сме имали царе, които сж побеждавали тѣхнитѣ пълчища. Защото нашиятъ народъ е владѣлъ до три морета. Защото сме имали светци и мъченици.

Монахътъ четѣше дивни разкази за Крумъ Страшни, за Симеонъ Ве-

лики, за добрия Самуилъ, за Калоянъ-воевода, за Св. Иванъ Рилски, за Св. Теодосий Търновски — за всички.

Когато завърши четенето и затвори коженитѣ корици на книгата, зора се сипваше. Синитѣ тъми на нощта бѣгаха на западъ, а на изтокъ тънка червена ивица раздѣляше небето отъ земята.

Воеводата се изправи, огледа околността и прошепна:

— Ехъ, славна българска земя!

После колѣнчи предъ монаха и цѣлуна дѣсницата му. Следъ него се изредиха останалитѣ юнаци.

Монахътъ ги цѣлуваше по челата и ги благославяше.

— А сега да вървя, братя! Пѣть ме чака!

— Отче, — каза воеводата и подаде на монаха три жълтици, — вземи тия пари. Ей тукъ долу е Клисурскиятъ манастиръ. Дѣдо игуменъ е народенъ човѣкъ. Занеси му паритѣ и му кажи, че ги праща Манушъ воевода и неговитѣ хайдутѣ, за да намѣри човѣкъ да препише твоята книга. Да се разпрѣсне книгата ти навсѣкжде. Всѣки българинъ трѣбва да я знае.

Монахътъ взе паритѣ и трѣгна сподиренъ отъ хайдутитѣ. Като излѣзе на пѣтеката, той се обърна да се сбогува, махна съ ржка и рече:

— Прощавайте, юнаци! Спомняйте си грѣшния монахъ Паисий Хилендарски.

Свѣтлозаръ Димитровъ